उत्तमां बुद्धिमास्थाय ब्रह्मभूयान् भविष्यसि । सन्तीर्णः सर्व्वसंसारात् प्रसन्नात्मा विकल्मषः ।
भूमिष्ठानीव भूतानि पर्व्वतस्थो निशामय । अक्रुध्यन्नप्रहृष्यंश्च न नृशंसमतिस्तथा । ९०४
ततो द्रक्ष्यसि सर्व्वेषां भूतानां प्रभवाप्ययौ । एनं वै सर्व्वभूतेभ्यो विशिष्टं मेनिरे बुधाः ।
धर्म्मं धर्म्मभृतां श्रेष्ठा मुनयस्तत्त्वदर्शिनः । आत्मनो व्यापिनो ज्ञानमिदं पुत्रानुशासनं ।
प्रयताय प्रवक्तव्यं हितायानुगताय च । आत्मज्ञानमिदं गुह्यं सर्व्वगुह्यतमं महत् ।
अब्रुवं यदहं तात आत्मसाक्षिकमञ्जसा । नैव स्त्री न पुमानेतन्नैव चेदं नपुंसकं ।
अदुःखमसुखं ब्रह्म भूतभव्यभवात्मकं । नैतज्ज्ञात्वा पुमान् स्त्री वा पुनर्भवमवाप्नुते । ९०६
अभवप्रतिपत्त्यर्थमेतद्धर्म्मं विधीयते । यथा मतानि सर्व्वाणि यथैतानि यथा तथा ।
कथितानि मया पुत्र भवन्ति न भवन्ति च ।
त्वत्प्रीतियुक्तेन गुणान्वितेन पुत्रेण सत्पुत्र दमान्वितेन । पृष्टो हि सम्प्रीतमना यथार्थं ब्रूयात् सुतस्येह यदुक्तमेतत् ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि शुकानुप्रश्ने पञ्चाशदधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २५० ॥
॥ व्यास उवाच ॥ गन्धान् रसान्नानुरुन्ध्यात् सुखं वा नालङ्कारांश्चाप्नुयात्तस्य तस्य । मानञ्च कीर्त्तिञ्च यशश्च नेच्छेत् स वै प्रचारः पश्यतो ब्राह्मणस्य ।
सर्व्वान् वेदानधीयीत शुश्रूषुर्ब्रह्मचर्य्यवान् । ऋचो यजूंषि सामानि यो वेद न स वै द्विजः । ९०६
ज्ञातिवत् सर्व्वभूतानां सर्व्ववित् सर्व्ववेदवित् । नाकामो म्रियते जातु न तेन न च वै द्विजः ।
इष्टीश्च विविधाः प्राप्य क्रतूंश्चैवाप्तदक्षिणान् । प्राप्नोति नैव ब्राह्मण्यमविधानात् कथञ्चन ।
यदा चायं न बिभेति यदा चास्मान्न बिभ्यति । यदा नेच्छति न द्वेष्टि ब्रह्म सम्पद्यते तदा ।
यदा न कुरुते भावं सर्व्वभूतेषु पापकं । कर्म्मणा मनसा वाचा ब्रह्म सम्पद्यते तदा ।
कामबन्धनमेवैकं नान्यदस्तीह बन्धनं । कामबन्धनमुक्तो हि ब्रह्मभूयाय कल्पते । ९०७
कामतो मुच्यमानस्तु धूम्राभ्रादिव चन्द्रमाः । विरजाः कालमाकाङ्क्षन् धीरो धैर्य्येण वर्त्तते ।
आपूर्य्यमाणमचलप्रतिष्ठं समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् । तद्वत् कामा यं प्रविशन्ति सर्व्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामः ।
स कामकान्तो न तु कामकामः स वै कामात् स्वर्गमुपैति देही ।
वेदस्योपनिषत् सत्यं सत्यस्योपनिषद्दमः । दमस्योपनिषद्दानं दानस्योपनिषत्तपः ।
तपसोपनिषत्त्यागस्त्यागस्योपनिषत् सुखं । सुखस्योपनिषत् स्वर्गः स्वर्गस्योपनिषच्छमः । ९०८
क्लेदनं शोकमनसोः सन्तापं तृष्णया सह । सत्त्वमिच्छसि सन्तोषाच्छान्तिलक्षणमुत्तमं ।
विशोको निर्म्ममः शान्तः प्रसन्नात्मा विमत्सरः । षड्भिर्लक्षणवानेतैः समग्रः पुनरेष्यति ।
षड्भिः सत्त्वगुणोपेतैः प्राज्ञैरधिगतं त्रिभिः । ये विदुः प्रेत्य चात्मानमिहस्थं तं गुणं विदुः ।
अकृत्रिममसंहार्य्यं प्राकृतं निरुपस्कृतं । अध्यात्मं सुकृतं प्राप्तः सुखमव्ययमश्नुते ।
निष्प्रचारं मनः कृत्वा प्रतिष्ठाप्य च सर्व्वशः । यामयं लभते तुष्टिं सा न शक्यात्मनोऽन्यया । ९०८